

Už nečeká na pokyny z Evropy. Afrika ví, že výhodná partnerství může najít jinde

Jan Záhořík
26. září 2025

Od našeho spolupracovníka v Africe - V Evropě stále často přetrvává představa, že Afrika zůstává politicky a ekonomicky závislá na bývalých koloniálních mocnostech a že se africké vlády tak či onak musí ztotožnit s tím, co si myslí politici v Evropě. Válka na Ukrajině ukázala, že tento pohled na svět je dávno překonaný a už neplatí.

O Africe se hovoří jako o kontinentu 21. století, a to nejen díky populačnímu růstu.

Afrika si stále více uvědomuje svou vlastní sílu a možnosti a otevřeně se hlásí k multipolárnímu světovému uspořádání, kde už Paříž a Londýn nejsou jedinými centry moci, které je třeba poslouchat.

„Dnešní Afrika má mnohem více možností než kdy dříve. Když přijedeš do jakéhokoliv afrického města, uvidíš tam čínské, turecké a indické investice, velmi často taky vliv bohatých zemí Perského zálivu,“ říká mi turecký kolega Ahmet, a doplňuje, že „ta dynamika změn v mnoha afrických zemích je tak velká, že za posledních deset let došlo k větším změnám než za předchozích sto dvacet let.“

Pouze v Evropě mnozí politici vnímají svět poněkud bipolárně v domnění, že když je někdo například členem BRICS, tak je „na druhé straně“.

A třeba při pobytu v čadské N'Djameně mu musím dát za pravdu. Rozsáhlé infrastrukturní projekty, buď čínské, nebo třeba turecké, patří k současné Africe stejně jako všudypřítomné automobily značky Toyota.

I když i pokud jde o auta se více a více projevuje vliv nových asijských hráčů.

„Etiopie má už nějaký čas jako svoji prioritu dovoz elektroaut z Číny,“ reaguje můj etiopský kamarád Kaleb na můj údiv, kde se bere v Addis Abebě tolik čínských elektroaut.

Čína se stala největším obchodním partnerem Afriky a její investice do infrastruktury, těžby surovin a digitalizace jsou tady bezprecedentní.

„Číňané nepřicházejí s koloniální mentalitou Francouzů,“ doplňuje Kaleb.

„Samozřejmě, jde jim o nerosty a suroviny, ale zároveň bez Číňanů by nedocházelo k rychlému rozvoji afrických ekonomik.“

Podobně Turecko, které se v posledních letech prezentuje jako alternativa k Západu, navazuje těsné vazby s africkými zeměmi prostřednictvím obchodních dohod, kulturních projektů, bezpečnostní spolupráce, ale i osobními dary, hrajícími na islámskou jednotu.

„Pro nás je to jednoduché – kdo nám nabídne lepší podmínky, s tím budeme spolupracovat, a Turecko svoji diplomacii v Africe zvládá dobře,“ říká nigerijský podnikatel Muhammad.

Evropa nás pořád moralizuje

Investice přicházejí také z bohatých zemí Perského zálivu, které hledají nové trhy a oblasti pro své fondy. A Indie, která na kontinentu aktivně rozšiřuje své vlivové sítě, se zaměřuje především na zemědělství, zdravotnictví a informační technologie.

Afrika má, jinými slovy, na výběr z mnoha nových partnerů a pro Evropu to znamená jediné: buď se přizpůsobí novému multipolárnímu uspořádání, nebo riskuje ztrátu vlivu na kontinentě, který už rozhodně nehodlá čekat na pokyny.

Italská kolegyně Margherita, dlouhodobě podnikající v nigerijském Lagosu, mi u kávy říká, že změna geopolitické rovnováhy v Africe je nejen nevyhnutelná, ale je v plném proudu. Zatímco západní státy se zabývají vlastními ekonomickými problémy, moralizováním o hodnotách a geopolitickými krizemi, hráči jako Čína a Turecko zatím dělají svou práci, která je tady všude vidět.

Afrika roste díky Číně, je z ní hráč s ambicemi. Evropa by to měla pochopit, zní

Afrika má ale i význam politický, nejen ekonomický. Afrika má 54 států, což v řeči OSN znamená de facto čtvrtinu hlasů ve Valném shromáždění, kde je každá země zastoupena jedním hlasem.

„Afrika je dnes místem soutěže o vliv, ale je to soutěž mezi neevropskými mocnostmi,“ říká jeden ghanský novinář. A dodává: „Evropa se stále tváří, jako by měla nějaké zvláštní právo Afriku mentorovat, ale to je již passé. Afričané si vybírají partnery podle toho, co jim kdo může nabídnout.“

Tato změna je patrná i ve vojenské sféře. Rusko, které se v posledních letech snaží obnovit svůj vliv v Africe, se zaměřuje na vojenské dohody a bezpečnostní spolupráci. Wagnerova skupina, soukromá armáda napojená na Kreml, nadále působí ve Středoafričské republice, Súdánu, Mali a dalších zemích.

Nová tvář africkým měst

Kromě Indie, která sice nemá na kontinentu tak „agresivní“ agendu jako Čína nebo Rusko, a která se zaměřuje na zemědělské, technologické a zdravotnické projekty, lze pozorovat vzestup vlivu zemí Perského zálivu zejména v muslimské části Afriky.

Soukromé firmy ze Spojených arabských emirátů staví moderní čtvrti v řadě afrických metropolí a mění tak tvář urbanismu.

Bojiště Afrika. Rusko otevřelo novou armádní frontu, varuje expert z místa

„Tohle je typický příklad měnícího se světového řádu, protože už nejde o vliv Sever-Jih, ale o spolupráci Jih-Jih, kdy země toho takzvaného globálního Jihu přebírají iniciativu a společně přetvářejí realitu, v tomto případě z hlediska urbanismu,“ říká mi kolega Jon z univerzity v Basileji.

Země Perského zálivu se zaměřují především na energetiku, infrastrukturu, přístavy, stavebnictví a bankovní sektor.

Katar, Spojené arabské emiráty a Saúdská Arábie investují miliardy dolarů do energetických projektů v Nigérii, Mosambiku a Tanzanii, do výstavby přístavů,

například v mezinárodně neuznaném Somalilandu, a posilují svoji pozici i ve vzdělávání, vědě a výzkumu.

Kam to všechno vede? V Evropě mnozí chápou vliv Číny a dalších zemí v Africe jako jdoucí proti Evropě. Z pohledu Afriky to tak ale vůbec není.

„Například členství Etiopie ve sdružení BRICS přece neznamená, že by Etiopie neměla zájem na spolupráci s Evropou,“ říká mi viceprezident jedné etiopské univerzity.

Komu spadne do klína západ Afriky? Ve hře o vliv je průmysl i dezinformace

Již v dobách studené války, koneckonců, se celá řada afrických států pohybovala mezi Východem a Západem velmi umně a strategicky a nejinak je tomu i dnes. To pouze v Evropě mnozí politici vnímají svět poněkud bipolárně v domnění, že když je někdo například členem BRICS, tak je „na druhé straně“.

Z afrického pohledu tomu tak není.

„Myslím, že v Africe velmi dobře chápeme význam slova multipolární,“ vysvětluje mi celou situaci nigerijský kolega Efem, „a to znamená možnost spolupráce napříč světem, se všemi a tak, aby to bylo především výhodné. Vázat se jen na jednu mocnost by nebylo moudré.“

A řada afrických zemí dokazuje, že jsou schopny lákat investice jak z Číny, Indie, nebo Turecka, tak z Velké Británie, Německa, nebo Belgie.

Tento článek jste si přečetli díky členství v iDNES Premium. [Děkujeme, že jste s námi.](#)

Věnujte odemčený článek přátelům

Pošlete jim odkaz, e-mail nebo jim ho nasdílejte přes sociální sítě.

Odemknout článek

© 1998–2025 MAFRA, a. s. a dodavatelé Profimedia, Reuters, ČTK, AP. Rozmnožování obsahu pro účely automatizované analýzy textů nebo dat dle ustanovení § 39c autorského zákona je bez souhlasu MAFRA, a. s. zakázáno. Jakékoliv užití obsahu včetně převzetí, šíření či dalšího zpřístupňování článků a fotografií je bez souhlasu MAFRA, a. s. zakázáno. Provozovatelem serveru iDNES.cz je MAFRA, a. s. IČ: 45313351.